

Limerykonka na Zmorsznika Czerwonego w kolorze żółtym

Ten zmorsznik czerwony uczepiony malinki,
czerwony z nazwy, ale nie jest płci dziewczynki,
bo to akurat chłopak,
coś tu poszło na opak,
grzbiet ma żółty, a z samiczką ma imieninki.

(ebs)

Zmorsznik czerwony (*Stictoleptura rubra*) - gatunek owada z rzędu chrząszczy. Długość ciała 10-21 mm.

<https://www.youtube.com/watch?v=DfYBn73D9gM>

Przedplecze u samca czarne, a pokrywy żółte lub żółtobrunatne...

<https://www.youtube.com/watch?v=YbGedNXNUH4>

...u samicy przedplecze czerwone (rzadko czarne), a pokrywy czerwone. Na bokach przedplecza brak kolca; głowa i czułki czarne; pokrywy na końcach ukośnie wycięte z zewnętrznym końcem bardzo ostro wyciągniętym do tyłu.

<https://www.youtube.com/watch?v=dn939KSvpsE>

Larwy są ksylofagami, żyją w martwym drewnie sosny, ale do ich rozwoju i osiągnięcia dojrzałości wymagana jest suplementacja diety przez grzyby. Dorosłe są widywane na kwiatach z rodziny *Apiaceae*. Prawdopodobnie żywią się ich pyłkiem. Tam też kopulują.

Zmosznik czerwony, opis ze strony gryzie-drewno.pl

Zmorsznik czerwony to owad z rodziny kózkowatych. Kózkowate to roślinożerne owady charakteryzujące się wydłużonym ciałem i długimi czułkami których długość często przekracza długość ciał przedstawicieli tej rodziny. W Polsce występują 194 spośród około 20 000 znanych gatunków kózkowatych. Zmorsznik czerwony zaliczany jest do owadów rozwijających się w drewnie nadpsutym przez grzyby i zawilgoconym.

Zmorsznik czerwony powszechnie występuje na terenie całej Europy i na Syberii. W Polsce zmorsznik czerwony występuje głównie w lasach w tym zwłaszcza w drzewostanach sosnowych, gdzie żeruje w leżącym drewnie i w pniakach. W lasach uważany jest za gatunek pożyteczny, ponieważ przyspiesza obieg materii w przyrodzie. Zmorsznik czerwony występuje zarówno w miejscach zacienionych jak i nasłonecznionych.

Szkodliwość zmorsznika czerwonego dla człowieka

Szkodliwość zmorsznika czerwonego dla człowieka polega przede wszystkim na uszkodzeniu pali mostowych, słupów wież triangulacyjnych i innych tego rodzaju konstrukcji. Jeśli warunki są sprzyjające, zmorsznik czerwony może dokonywać znaczących zniszczeń również w budynkach. W budynkach zmorsznik czerwony najczęściej spotykany jest w niewłaściwie izolowanych przed wilgocią miejscach, w których występują stałe zacieki. Często stosowane w celu zabezpieczenia drewna przed owadami środki takie jak smołowanie i opalanie słupów są mało

skuteczne w powstrzymaniu zmorsznika czerwonego.

Morfologia zmorsznika czerwonego

Chrząszcze zmorsznika czerwonego mają od 10 do 21 milimetrów długości. Zmorsznik czerwony cechuje się wyraźnym dymorfizmem płciowym wyrażającym się zarówno w ubarwieniu jak i w budowie ciał tych chrząszczy. Samce zmorsznika czerwonego są nieznacznie mniejsze od samic. Pokrywy skrzydłowe i nogi oprócz ud samców zmorsznika czerwonego są żółtopomarańczowe. Uda, głowa i przedplecze zmorsznika czerwonego są zabarwione czerwono. Pozostałe części ciała zmorsznika czerwonego są czarne. Samce zmorsznika czerwonego są smuklejsze od samic.

Jaja zmorsznika czerwonego są białe z żółtym odcieniem. Mają one milimetr długości i wrzecionowaty kształt.

Larwy zmorsznika czerwonego mają kształt zbliżony do cygara. Przednia część ich ciała jest nieco szersza. Podział na segmenty jest u larw zmorsznika czerwonego wyraźnie widoczny. Larwy zmorsznika czerwonego osiągają do 35 milimetrów długości.

Poczwarki zmorsznika czerwonego mają około 15-22 milimetrów długości i białą barwę z żółtawym odcieniem. Poczwarki zmorsznika czerwonego są poczwarkami typu wolnego. Poczwarkami typu wolnego nazywamy poczwarki, które nie posiadają jednolitej, twardej pokrywy. Poczwarki typu wolnego umożliwiają łatwe domyślenie się ich obserwatorowi jak będzie wyglądała postać dorosła i łatwe określenie przynależności systematycznej danej poczwarki jedynie na podstawie ich wyglądu.

Żerowanie zmorsznika czerwonego

Zmorsznik czerwony żeruje wyłącznie w drewnie drzew iglastych zwłaszcza sosny, rzadziej świerka, modrzewia i jodły. Żeruje w drewnie zawilgoconym i zagrzybionym, ale żerowanie w drewnie może rozpocząć jeszcze zanim jego rozkład stanie się zauważalny.

Cykl rozwojowy zmorsznika czerwonego

Cykl rozwojowy zmorsznika czerwonego trwa od 2 do 3 lat, choć w wyjątkowo sprzyjających warunkach może trwać on nawet rok. Postaci dorosłe zmorsznika czerwonego pojawiają się od czerwca do września. Najwięcej osobników zmorsznika czerwonego pojawia się w najgorętszych porach najgorętszych dni. Osobniki zmorsznika czerwonego szczególnie często można spotkać na kwiatach roślin zaliczanych do rodziny baldachokwiatowych. Kopulacja zmorszników czerwonych najczęściej odbywa się w godzinach popołudniowych. Samice składają do 700 jaj w szparach drewna. Jaja mogą być składane pojedynczo lub po kilka sztuk w danym miejscu. Larwy zmorsznika czerwonego wylęgają się z jaj po kilkunastu dniach.

Po wylęgnięciu się z jaj larwy zmorsznika czerwonego zaczynają drążyć owalne, przebiegające wzdłuż włókien drewna chodniki. Chodniki te wypełniane są przez larwy zmorsznika czerwonego wiórkami, ekskrementami i mączką drzewną. Larwy zmorsznika czerwonego wymagają do swojego rozwoju silnie zawilgoconego drewna. Minimalna wilgotność umożliwiająca rozwój larw zmorsznika czerwonego to 20 %, ale jeżeli wilgotność drewna przekracza tę wartość tylko w niewielkim stopniu larwy zmorsznika czerwonego rosną powoli, a większość z nich ginie.

Chodnik larwalny zmorsznika czerwonego zakończony jest kolebką poczwarkową. Kolebka poczwarkowa zmorsznika czerwonego oddzielona jest od chodnika warstwą grubych wiórków. Poczwarki zmorsznika czerwonego spędzają w kolebce poczwarkowej od 2 do 3 tygodni. Chrząszcz zmorsznika czerwonego przebywa w kolebce poczwarkowej przez jeszcze około tygodnia po przekształceniu ze stadium poczwarki. Chrząszcze zmorsznika czerwonego wychodzą z kolebek poczwarkowych poprzez wygrzyżane przez siebie otwory, których średnica wynosi

od 4 do 8 milimetrów.

Zwalczanie zmorsznika czerwonego

Aby ochronić nasz dom przed zmorsznikiem czerwonym powinniśmy go zbudować zgodnie z zasadami profilaktyki budowlanej i nasycić drewno użyte w trakcie budowy trudno wymywanymi impregnatami. Metodą impregnacji, która najlepiej zabezpiecza budynki przed zmorsznikiem czerwonym jest przemysłowa impregnacja ciśnieniowa. Jeśli zmorsznik czerwony już jest w drewnie, które zostało użyte do budowy domu, jego zwalczanie za pomocą impregnatów jest mało skuteczne, ponieważ impregnaty nadające się do zastosowania w takich warunkach nie wnikają w drewno wystarczająco głęboko aby doszło do ich kontaktu z larwami.

Najlepszym sposobem na wyeliminowanie zmorsznika czerwonego w domu jest osuszenie drewna, co uniemożliwia rozwój grzybów, a tym samym uniemożliwia rozwój związanych z zagrzybieniem i zawilgoceniem larw zmorsznika czerwonego. Doprowadzenie drewna do odpowiednio niskiego poziomu wilgotności w przypadku nowym budynków może być kosztowne, ale zazwyczaj nie jest przesadnie skomplikowane.

Zmorsznik czerwony w barakach Muzeum Państwowego Oświęcim-Brzezinka

Jednymi z najbardziej znanych budynków zaatakowanych przez zmorsznika czerwonego są baraki obozowe w Muzeum Państwowym Oświęcim - Brzezinka. Baraki te nie były szczególnie solidne ponieważ zaplanowane zostały jako budynki tymczasowe, a komfort przebywających w nich więźniów nigdy nie był dla Niemców, którzy nakazali ich budowę, szczególnie istotny. Baraki zostały źle posadowione i wybudowane je z nieimpregnowanego drewna. Podwaliny zostały źle zaizolowane, w wyniku czego wsiąka w nie woda deszczowa. Skutkuje to zniszczeniami podwalin baraków i przylegających do nich elementów przez grzyby i zmorsznika czerwonego.

Podejmowane w przyszłości próby ratowania tych obiektów poprzez wymianę podwalin i usadowienie obiektów w nowy, prawidłowy sposób budzą liczne kontrowersje ponieważ prowadzą do zatarcia realiów historycznych w związku z czym sens takich działań był powszechnie kwestionowany.